

Mottagarens diarienummer: U2017/00732/F

Remissvar: Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning (SOU 2017:10)

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har av regeringen fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning (SOU 2017:10).

SFS doktorandkommitté har rådfrågats.

SFS inkommer här med sitt remissvar.

Stockholm dag som ovan

Charlotta Tjardahl
Ordförande

charlotta.tjardahl@sfs.se
08-545 701 05

Paul Borenberg
Ordförande för
SFS doktorandkommitté

doktorand@sfs.se

Sebastian Lagunas Rosén
Politisk sekreterare

sebastian.lagunas.rosen@sfs.se
08-545 701 10

SFS synpunkter på Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning (SOU 2017:10)

Angående inrättandet av en oredlighetsnämnd (kap 7) och vad den ska pröva (kap 9)

SFS tillstyrker utredningens förslag att inrätta en oredlighetsnämnd med uppdrag att utreda misstankar om oredlighet i forskning hos alla statliga universitet och högskolor, övriga statliga och kommunala myndigheter och organ som kan likställas med myndigheter samt hos de enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda vissa examina.

Ur ett studentperspektiv är det bra att göra det möjligt att anmäla oredlighet direkt till en instans utanför det egna lärosätet. Vi vet att doktorander upplever att deras forskningsresultat används olovligt av mer seniora forskare (se Doktorandspegeln, UKÄ rapport 2016:18, s. 45). Det finns skäl att anta att samma problem ibland uppstår för andra studenter, exempelvis i samband med magister- och mastersarbeten. De utsatta personerna befinner sig ofta i en beroendeställning gentemot den som plagierar dem. Inom dagens regelverk är det därför svårt att anmäla sådana händelser utan att själv riskera att få problem. Därför är det mycket bra att utredningen föreslår att oredlighet anmäls till en utomstående myndighet.

Synpunkter gällande Kap 8.3 En nationell definition av oredlighet i forskning

Definitionen av oredlighet i forskning, så som angiven i kap 8.3, förefaller vara ändamålsenlig. Avgränsningen som därav följer, gällande vad som ska hanteras av oredlighetsnämnden vid respektive lärosätet, är rimlig.

Synpunkter gällande Kap 12 Sekretess

SFS tillstyrker förslaget att sekretess ska kunna gälla, för att skydda identiteten på den som har blivit anmäld för misstanke om oredlighet, under den tid som ärendet utreds. Vi instämmer i utredningens uppfattning att den som anmäls misstänkt för oredlighet i forskning befinner sig i en utsatt situation och bör skyddas.

SFS instämmer dock inte helt i utredningens resonemang gällande skydd mot repressalier (under sektion 12.2.2). Utredningen skriver:

Även om visselblåsarlagen riktas mot ett bredare tillämpningsområde än vad som är föremål för våra överväganden kan vi inte se att skyddsbehovet är större vid anmälningar om misstänkt oredlighet i forskning än vid anmälningar om misstänkta allvarliga förhållanden i arbetsmiljön. (s. 214)

Utredningen tycks underskatta den beroendeställning som studenter, doktorander och unga forskare ofta står i gentemot mer seniora forskare. Beroendet är till stor del

kopplat till behovet av rekommendationer, samarbeten eller erkännande från etablerade forskare för att få en anställning eller göra karriär inom akademien. I andra delar av arbetsmarknaden är lika stora beroenden till enskilda överordnade inte lika vanliga. Visselblåsarlagens skydd mot repressalier kan förvisso vara tillräckligt för att skydda den enskilde i dess befintliga anställning, men inte för att skydda den enskildes framtidsutsikter. Av den anledningen är det viktigt att det finns goda möjligheter att vända sig till ett ombud, som om inte annat kan bistå i bedömningen av ifall en misstanke om redlighet bör anmälas till nämnden.

Synpunkter gällande Kap 14 Upprätthållande av god sed

SFS tillstyrker utredningens förslag om att en nationell uppförandekod gällande god forskningssed ska tas fram. Det torde inte minst vara värdefullt för doktorander och andra studenter och forskare från andra länder som skulle ha nytta av att på ett enkelt sätt få kunskap om vad som förväntas av dem i den svenska kontexten.

SFS tillstyrker utredningens förslag att ge lärosätena i uppdrag att främja medarbetares möjligheter att få råd och stöd i frågor om god forskningssed och avvikelser från sådan sed. Det är dock viktigt den som söker sådant stöd inte ska behöva vända sig till någon på den egna institutionen eller avdelningen. Samtidigt är det rimligt att lärosätena själva ska få bestämma hur de ska organisera en sådan funktion. Då det förefaller sannolikt att vissa lärosäten kommer att inrätta ombudsmän, så som beskrivs i utredningen, vore en möjlig lösning att den enskilde som söker råd och/eller stöd ska kunna kontakta en ombudsman från ett annat lärosäte än det egna. Om ingen bättre lösning föreslås, bör oredlighetsnämnden då tillhandahålla en lista över de olika ombudsmännen.